

OPINIONS

Nº 111 - any 2020

Tu també ets un filòsof/a

Després de tantes festes en què l'aparell digestiu ha treballat al màxim i que el "Tió", Reis, rebaixes... han ocasionat un esforç personal i un dispendi monetari; m'ha semblat adient dedicar un petit temps a "l'ànima", filosofant una mica.

Podria ser que pensessis que la filosofia no t'interessa perquè no serveix per a res, que el que cal és tenir salut, feina i diners per dur pa a casa, passar-ho bé i que la resta són romanços. Però, si alguna vegada t'has fet preguntes com: ¿Existeix Déu? ¿Qui ha creat l'Univers? ¿Hi ha vida després d'aquesta? ¿El meu destí està marcat? ¿Com puc ser feliç? ¿Quin sentit te la vida? i d'altres semblants, aleshores has estat un filòsof/a.

És cert que la filosofia no ens dona respostes certes a tantes preguntes, però sí pot ajudar a crear la nostra pròpia filosofia, basada en coneixements de grans pensadors que al llarg dels segles i en l'actualitat, han dedicat i dediquen temps a reflexionar sobre la felicitat, la llibertat, l'ètica, la veritat, l'amor i altres qüestions.

La diferència que hi ha entre ells i nosaltres és que, malgrat eren persones de carn i ossos, que gaudien del sexe, del bon menjar i també amb problemes, no tenien cap inconvenient en dir el que pensaven en veu alta que, en algun cas, els va causà empresonament, patir tortures i, fins i tot, la mort.

En canvi nosaltres, que també ens agrada viure la vida, tenim capacitat per pensar, treure conclusions i fer-nos preguntes sobre política, religió i altres, fins no fa gaire, varem haver d'empassar el dret d'expressar les nostres reflexions per por a represàlies i, encara ara, hi ha qui, per rutina, actua amb aquest desencert.

Abans de començar a redactar aquest escrit havia fet un petit resum d'alguns dels filòsofs més coneguts. Plató, Sòcrates, Darwin, Sant Tomàs d'Aquino, Kant, entre molts altres. Cadascun d'ells i malgrat la diversitat de pensaments (uns eren ateus, altres agnòstics, altres religiosos i altres una barreja), formaren per separat, la seva escola, que encara avui s'estudia. Però, en veure la llargada de l'escrit i sent una informació que es pot trobar per Internet, m'he estimat més fer una petita ressenya d'un d'ells, potser perquè després de segles, el meu pensament té una similitud amb les seves ensenyances.

Aquest filòsof es deia **Epictet**: (55-135 dC) i va viure més de 40 anys com esclau. En deixar-lo lliure es dedicà plenament a l'ensenyança inculcant als seus alumnes que no n'hi ha prou amb teories per a viure, que l'home ha de demostrar la seva vàlua amb fets; que no es deixessin guiar per les aparences; que aprenguessin a saber distingir qué es pot canviar per millorar i, acceptar el que no es pot canviar.

També va formular algunes recomanacions, com per exemple: satisfer els desitjos naturals necessaris per acontentar el cor i el cos, però, sense passar-se; a no arriscar la salut, l'amistat i l'economia per voler complaure els desitjos innecessaris, doncs aquests, només porten maldecaps i patiments.

Totes les seves ensenyances, malgrat van ser moltes, les impartí verbalment i, a l' igual que Sòcrates i altres filòsofs no deixà res escrit.

Particularitzant

Després de llegir i d'haver reflexionat sobre tantes maneres de pensar, exposo breument com he arribat a adquirir la meva filosofia.

Vaig ser educada en la religió cristiana – catòlica. Una religió basada en la fe, en grans relats i tradicions espirituals que afirma de manera categòrica, que Déu és el creador de l'univers i pare de tots els homes, i que, com a pare que ens estima, en moments de solitud, divagació i davant situacions que ens depassen, s'ha de recorre a Ell per medi de l'oració per poder assolir una mica d'assossec.

La fe ni es compra ni es ven (en aquest cas la cristiana), i, malgrat deixa molts interrogants sense resposta, qui té aquest do, té un sentit per a viure, una disposició positiva per a superar les adversitats i una manera molt eficaç de consol quan passa un mal tràngol.

Sortosos els qui tenen fe i creuen que després d'haver patit en aquesta vida, els espera una altra de lluminosa en la qual no solament no patiran, sinó que gaudiran per sempre més de la reialesa de Déu i es retrobaran amb persones estimades.

La necessitat d'un ésser superior o diví ha estat present en totes les cultures i societats. Milions d'homes i dones han viscut i viuen, creient que, mitjançant sacrificis, almoines o pregant al seu déu seran escoltats i millorarà la seva situació.

¿Pot ser bo creure en ideologies imposades? ¿Convindria que reviséssim les creences que poden ser castradores psicològiques que inhibeixen el pensament i a conseqüència la manera de fer? o ¿Fóra millor dedicar temps a la reflexió i actuar amb un convenciment propi?

Som éssers humans. Naixem dones, homes (o una mica de cada cosa); però, esdevenim persones a mesura que anem adquirint, coneixements i experiències que ens fan reflexionar i procedir sobre la millor manera d'actuar a la vida.

En el meu cas, i després d'haver llegit tanta diversitat de pensaments, la meva filosofia es decanta cap l'ètica més que cap a la moral religiosa amb el lema: "Fes, deixa fer sense que la crítica destructiva surti de la teva boca i ajuda tot el que puguis amb paraules i amb fets".

Malgrat en el llenguatge col·loquial el terme ètic és sinònim de moral, diuen els entesos que, els conceptes són diferents. L'ètica es un comportament individual basat en uns valors com: ser pacient, sincer, generós, educat, lleial, altruista, solidari... que no depèn d'imposicions religioses,

La moral en canvi, són normes, obligacions i creences que guien la conducta d'una persona o d'un col·lectiu, (quasi sempre amb connotacions basades en una religió o per tradició històrica), que poden ser canviants segons els temps, el que marqui la societat o la creença de cada país.

Vivim en un món en què, com quasi tot el relacionat amb l'esperit, es pot qüestionar perquè no hi ha una veritat absoluta. S'està deixant de banda aquest referent, per dedicar plenament la ment i el temps a guanyar diners, que són els encarregats de satisfer els nostres capricis.

Però, hi ha coses que tenen valor per elles mateixes i no poden ser comprades amb diners, com són: les il·lusions; tenir una finalitat i lluitar per aconseguir-la; estimar i ser estimats sense prejudicis i, la tranquil·litat que dona actuar seguint els dictats de la nostra consciència, malgrat en ocasions no sigui fàcil.

La vida és un misteri i, entenem com a misteri, alguna cosa que no podem comprendre ni podem resoldre i la filosofia n'és un bon exemple. Però, és important no deixar mai de fer-nos preguntes, encara que en ocasions no s'obtinguin respostes, doncs és una manera de fer treballar la ment i que, alhora, es mantingui lúcida.

Cloenda

A punt de canviar de desena i malgrat els anys no perdonen, encara m'interessen els escrits que tracten del pensament, o, dialogar amb persones que poden aportar-me nous coneixements i noves maneres de pensar.

Un interès que omple una part del meu dia a dia, però que, queda eclipsant totalment, davant tot el relacionat amb els sentiments que són els que, en definitiva, fan bellugar el meu cor i sentir-me viva.

Deixo de banda la seriositat de la filosofia, i acabo aquest escrit amb un toc de sensibilitat fent ressò d'unes paraules de William Faulkner, autor de la novel·la "Les palmeres salvatges" que posà en boca del seu protagonista el següent: *"La sensació de no sentir-se estimat, de viure un buit emocional, intel·lectual o sensorial ha de ser molt pitjor que el dolor en sí"*.

Tot i sentint-nos filòsofs en algun moment i enriquir la nostra ment: l'amor, les carícies i la tendresa són saludables, estimulen el benestar, la imaginació, l'alegria i són essencials per a viure.

Maria Mercè Usón